

WYDARZENIA

70-lecie PRS

Polski Rejestr Statków powstał w 1936 roku jako Polski Rejestr Żeglugi Śródlądowej z siedzibą w Warszawie, a pierwsze wydane przepisy tej instytucji to „Klasyfikacja i konstrukcja barek drewnianych i stalowych”. Po wojnie wznowił działalność już jako PRS i swoim nadzorem objął najpierw budowane w polskich stoczniach kutry rybackie, a od 1950 roku także statki pełnomorskie i wyposażenie okrętowe. We wrześniu 2006 r. został uznany przez Komisję Europejską jako instytucja klasyfikacyjna w zakresie dokonywania przeglądów i inspekcji statków, także unijnych. Uroczysty jubileusz 70-lecia PRS-u odbył się 15 grudnia, a na miejsce jego organizacji wybrane zostały Spichlerze CMM na Ołowiance. W okolicznościowej konferencji udział wzięli: szef Gabinetu Politycznego Ministerstwa Gospodarki Morskiej Ireneusz Fryszkowski, dyrektor Departamentu Transportu Morskiego w Ministerstwie Gospodarki Morskiej Janina Mentrak, władze województwa pomorskiego oraz przedstawiciele instytucji i przedsiębiorstw związanych z przemysłem stoczniowym i gospodarką morską z całego polskiego wybrzeża.

KONFERENCJE

Podsumowanie projektu MATRA

Dzięki holenderskiemu projektowi MATRA polscy muzealnicy mogli uczestniczyć w warsztatach i konferencjach rozwijających ich umiejętności zawodowe, a także nawiązać kontakty z pokrewnymi muzeami w Holandii. Projekt zakończył się konferencją „Muzea wobec zmieniającego się społeczeństwa”, która odbyła się w dniach 30 listopada–1 grudnia w Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce. Omawiano zagadnienia związane z przyszłością polskich i europejskich muzeów, miejscem muzeów w nowoczesnym społeczeństwie oraz rolą edukacji w instytucjach muzealnych. W konferencji wzięli udział przedstawiciele CMM: kierownik Działu Edukacji CMM Krystyna Stubińska i dyrektor dr inż. Jerzy Litwin. CMM było jednym z aktywniejszych muzeów w projekcie: w jego ramach Dział Edukacji nawiązał współpracę z Muzeum Morskim w Rotterdamie, nasi pracownicy uczestniczyli w szkoleniach i warsztatach, a jeden z warsztatów, poświęconych nowoczesnym formom edukacji, odbył się właśnie w naszym Muzeum.

Archeologia teoretyczna

Dr Waldemar Ossowski z Działu Badań Podwodnych CMM uczestniczył w dorocznej konferencji Grupy Archeologii Teoretycznej, która odbyła się w dniach 14-17 grudnia na Uniwersytecie w Exeter. Przedstawione w jej trakcie referaty koncentrowały się wokół takich zagadnień, jak umiejętności dawnych szkutników i wiedza nawigacyjna dawnych społeczeństw, a także rytualne użycie łodzi i znaczenie podróży. Jedną z sesji poświęconą została studiom nad socjalnymi aspektami żeglugi prehistorycznej. W konferencji uczestniczyło około 500 archeologów, głównie z Wielkiej Brytanii, a także z Europy kontynentalnej, a nawet Alaski i Australii.

ODDZIAŁY

Spotkanie z nowymi władzami gminy Sztutowo

Realizacja planów działalności i rozwoju placówek muzealnych w dużej mierze uzależniona jest od przychylności miejscowych władz samorządowych. Szczególnie dotyczy to muzeów młodych, takich jak oddział CMM w Kątach Rybackich – Muzeum Zalewu Wiślanego. Tym bardziej cieszy chęć współpracy, jaką wyraził nowy wójt gminy Sztutowo, pan Stanisław Kochanowski, na spotkaniu z przedstawicielami CMM w dniu 13 grudnia. Gmina współuczestniczy w realizacji unijnego projektu „Lagomar”, w tym w rozwoju eksperymentalnej działalności szkoleniowej. Najważniejszym zadaniem na rok 2007 jest ogłoszenie i rozstrzygnięcie konkursu na projekt architektoniczny dla nowych budynków Muzeum.

POŻEGNANIA

Na cmentarzu katolickim w Sopocie pożegnaliśmy naszego kolegę i współpracownika Marka Cieślaka, który odszedł 4 grudnia po długich zmaganiach ze śmiertelną chorobą. W CMM pracował od 1983 roku, zajmując się Działem Historii Budownictwa Okręgowego. W tej dziedzinie stał się wyjątkowej klasy specjalistą, a swoją ogromną wiedzę wykorzystywał przy tworzeniu wystaw, opracowywaniu zbiorów oraz w publikacjach prasowych i książkowych. Był m.in. współautorem I tomu „Studiów i materiałów Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku” pt. „Udział Polaków w wojnie rosyjsko-japońskiej na morzu w latach 1904-1905”, współtworzył też wystawę pod tym tytułem. Zapamiętamy Go jednak nie tylko jako eksperta, ale również jako człowieka cieszącego się życiem i obdarzonego nieprzeciętnym poczuciem humoru.

Najserdeczniejsze życzenia
ciepłych domowym zaciszem i miłością bliskich
Świąt Bożego Narodzenia i szczęśliwego Nowego 2007 Roku
składa Dyrekcja i Pracownicy CMM

Sezon badawczy 2006

Archeolodzy z Działu Badań Podwodnych CMM mają za sobą intensywny sezon nurkowań w rejonie Zatoki Gdańskiej. W lipcu pod kierunkiem mgra Tomasza Bednarza prowadzone były prace archeologiczne na wraku W-27, który został odkryty w 1985 roku w rejonie kotwiczowiska gdańskiego Portu Północnego i od tej pory poddawany jest systematycznym badaniom. Holenderski żaglowiec z końca XVIII wieku dostarczył już ponad 10 tysięcy eksponatów, z których część oglądać można na wystawie w Spichlerzach na Ołowiance. Kolejne sezony przynoszą nowe znaleziska. Tym razem badano obszar przed dziobem wraka i po jego lewej burcie, znajdując m.in. kroczek nawigacyjny, narzędzia ciesielskie, fragmenty ceramiki i naczyń kuchennych. W sierpniu mgr Iwona Pomian kontynuowała prace w rejonie średniowiecznego portu w Pucku, gdzie badano stanowisko po wraku P2. Sam wrak został wydobyty w zeszłym roku i obecnie poddawany jest konserwacji. Równolegle w sierpniu i w październiku dr Waldemar Ossowski kierował badaniami wraka oznaczonego jako F33.2, leżącego na głębokości 25 metrów na wysokości Babich Dołów. W trakcie prac eksploracyjnych udało się całkowicie odsłonić dobrze zachowany, 20-metrowy kadłub oraz pozyskać szereg zabytków. Ponadto przy burtach w rejonie śródkreścia odsłonięto dwa miecze boczne o długości 3,8 m. Głównym celem prac było zakończenie sporządzania dokumentacji stanu zachowania kadłuba, co utrudniała ograniczona widoczność, spowodowana mulistym charakterem dna. Stąd aby wykonać dokładną dokumentację lewoburtoowego miecza, wydobyto go na pokład statku badawczego „Kaszubski Brzeg”, a po kilku godzinach umiejscowiono z powrotem na wraku. Przeprowadzone badania wskazują, że omawiany wrak to pozostałości niewielkiego żaglowca służącego do żeglugi bliskiego zasięgu, nawiązujący kształtem do typów statków pochodzenia holenderskiego, określanych jako szmaka, galiot czy kuff, popularnych w rejonie Morza Północnego oraz Bałtyku od połowy XVIII do końca XIX wieku.

W zakres prac badawczych w tym roku wszedł także rejon Zalewu Wiślanego: na przełomie listopada i grudnia prowadzone były archeologiczne prace podwodne przy nabrzeżu kapitanatu portu w Elblągu. W 1991 roku w trakcie pogłębiania rzeki Elbląg natrafiono tam na

dębową, 4-metrową dziobnicę dawnego statku rzeczno-geologicznego, którą przekazano do CMM, gdzie została poddana zabiegom konserwatorskim. Latem bieżącego roku, dzięki środkom z unijnego programu LAGOMAR, wykonano kosztowne badanie metodą tzw. *wiggle matching* w celu ustalenia jej wieku. Badania takie polegają na wyprze-parowaniu do badań izotopem ^{14}C dwóch próbek ze skrajnych słoików drewna, których różnica wieku zostanie skorelowana metodą dendrochronologiczną. Metoda ta pozwala wyznaczyć wiek obiektów ze znacznie większą dokładnością niż ma to miejsce w pojedynczych pomiarach radiowęglowych. W przypadku stawy elbląskiej analizy pozwoliły na określenie jej wieku na lata 1270-1315. Zachęcona tym wynikiem ekipa CMM pod kierunkiem dra W. Ossowskiego próbowała zlokalizować statek, cenny dla badań nad dawną żeglugą i budownictwem okrętowym nad Dolną Wisłą w średniowieczu. Udało się znaleźć mały fragment burty – reszta wraka prawdopodobnie spoczywa pod betonowym nabrzeżem.

Płetwa miecza bocznego z wraka F33.2 na pokładzie statku badawczego CMM „Kaszubski Brzeg”. Fot. Waldemar Ossowski

ZAPROSZENIA

Spotkanie opłatkowe

Serdecznie zapraszamy na tradycyjne spotkanie opłatkowe pomorskiego środowiska muzealniczego z Jego Ekscelencją ks. abp. dr. Tadeuszem Goćłowskim. Spotkanie odbędzie się w piątek, 5 stycznia 2007 roku w Spichlerzach na Ołowiance – początek o godz. 9.00.

Odsłonięcie pomnika

Zakończyły się prace przy wznoszeniu pomnika „Tym, którzy nie wrócili z morza” przy Spichlerzach CMM na Ołowiance. Uroczyste odsłonięcie pomnika planowane jest na 14 stycznia 2007 r. – a więc dzień, w którym przypada 14. rocznica katastrofy promu „Jan Heweliusz”. Kotwica awaryjna z tej jednostki, wydobyta przez PRO podczas lustracji wraka, stanowi jeden z elementów nowego pomnika.

Widok na zewnętrzne poszycie wraka W-27. Fot. Tomasz Bednarz